Hukuk Bölümü 2011/168 E. , 2011/271 K.

- DAVACIYA VERILEN NÜFUS PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.

- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 27
- İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU (2577) Madde 15

"İçtihat Metni"

Davacı : M.Ş.

Davalı : Yapraklı Vergi Dairesi Müdürlüğü

O L A Y : Davacıya, Çankırı Vergi Dairesi Başkanlığı, Yapraklı Vergi Dairesi'nce düzenlenen 08.06.2010 tarihli Tahakkuk Fişi ile 660,00 TL Nüfus Para Cezası verildiği görülmüştür.Para cezasına ilişkin olarak dava dosyalarında, cezanın gerekçesi ve yasal dayanağına ilişkin başka bir evrak bulunmamaktadır.

Davacı dilekçesinde, Turan Güneş Bulvarı No:29 Güneş Apartmanında, apartman görevlisi (kapıcı) olarak çalışmakta olduğunu, para cezasının sebebini anlayamadığını, Çankaya Nüfus İdaresi'ne giderek cezanın mahiyetini öğrenmeye çalıştığında görevli memurların kendisine, bunun yanlış adres bildirim cezası olabileceğini söylediklerini; hiçbir kötü amaca sahip olmaksızın, tamamen bilgisi dışındaki olaylar neticesinde, hak etmediği bir cezayla karşılaştığını ifade ederek sonuç itibariyle; adına tahakkuk ettirilmiş olan 660,00 TL Nüfus para cezasının iptaline karar verilmesi istemiyle 23.6.2010 tarihinde adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANKARA 4. SULH CEZA MAHKEMESİ: 23.06.2010 gün ve D.İş No: 2010/808 sayı ile; Çankaya Nüfus Müdürlüğünce Nüfus Kanununa Aykırılık nedeniyle verilen ceza ile ilgili olarak 08/06/2010 tarih 01 sayı ile ödeme emri düzenlendiği, tebliğ edildiği, düzenlenen ödeme emrinde 7 gün içerisinde Vergi mahkemesine dava açılabileceğinin belirtildiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, bu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde(Vergi Mahkemesinde) dava açmıştır.

Ankara 1.Vergi Mahkemesi, 30.07.2010 gün ve E:2010/2081, K:2010/1902 sayı ile, dava konusu idari para cezasının, vergi, resim, harç veya benzeri mali yüküm kapsamında olmadığından, uyuşmazlığın çözümünde vergi mahkemelerinin görevli olmadığı, idare mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davanın 2577 sayılı Yasanın 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine, dosyanın görevli Ankara İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiş; Ankara 12. İdare Mahkemesi de; 28.12.2010 gün ve E:2010/2609, K:2010/1985 sayı ile davanın, 2577 sayılı Yasanın 15/1-a maddesi uyarınca yetki yönünden reddine, dosyanın yetkili Kastamonu İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

KASTAMONU İDARE MAHKEMESİ: 21.03.2011 gün ve E: 2011/208, K:2011/191 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun "Genel Kanun Niteliği" başlıklı 3.maddesinde: " (1) Bu Kanunun; a) idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, / b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, / uygulanır." hükmünün, "Başvuru Yolu" başlıklı 27/1.maddesinde: "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir." hükmünün yer aldığı; öte yandan, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 68.maddesinde: "Bu Kanuna göre; (1) a) Nüfus olaylarını bildirmekle görevli olup, bu görevlerini bu Kanunda belirtilen süreler içinde yerine getirmeyen kamu görevlilerine, fiil başka bir suç oluştursa bile, nüfus memurunun teklifi üzerine o yerin ilçe nüfus müdürünün kararı ile 25 YTL idari para cezası verilir. / b) Nüfus olaylarını bildirme yükümlülüğü olup bu yükümlülüğünü bu Kanunda belirtilen süre içinde yerine getirmeyenlere, nüfus ve aile cüzdanlarını kaybedenlere ve nüfus cüzdanının geçerlilik süresinin son bulmasından itibaren altmış gün içinde bu cüzdanlarını değiştirmeyen kişilere veya bu durumdaki çocukların veli veya vasilerine, yurt içinde ilçe nüfus müdürlüklerince, yurtdışında ise dış temsilcilik veya dış temsilciliklerde görevli memurlarca 50 YTL idari para cezası verilir. / c) Mülki idare amirince bu Kanunun 50 nci maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen kişilere 250 YTL, gerçeğe aykırı beyanda bulunanlara 500 YTL idari para cezası verilir. / (2) Yurt dışında verilen idari para cezaları, işlem sırasında mahalli para karşılığı verildiği ülkede konsolosluk hasılatının tahsil edildiği para birimi üzerinden tahsil edilir. / (3) Bu Kanuna göre; / a) Her türlü doğal afet, gasp, hırsızlık, yangın ve terör nedeniyle nüfus ve aife cüzdanlarının kaybedilmesi, nüfus olaylarının bildirim yükümlülüğünün yerine getirilememesi hallerinde, / b) Yetkili kurumların kimsesiz çocuklarla ilgili nüfus cüzdanı talepleri ve doğum bildirimlerinde, / c) Bu Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen büyük ana, büyük baba veya kardeşlere ya da çocukları yanlarında bulunduranlar ile muhtarlara, / d) Bu Kanunun 31 inci maddesinde belirtilen Cumhuriyet savcılıklarına, / bu maddede belirtilen idari para cezaları uygulanmaz." düzenlemesine yer verilmiş olduğu; dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinde, dava konusu işlemin hukuki çözümüyle ilgili olarak özel kanun niteliğindeki 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununu ve bu Kanunun uygulanması hakkındaki yönetmelikte hukuki ihtilaflara ilişkin herhangi bir yargı yolu belirtilmediği görülmekte olup, bu durumda, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun genel kanun olma özelliği ve dava konusu uyuşmazlığın idare mahkemesinin görevine giren iptal veya tam yargı davasına konu bir işlem ile ilk derecede Danıştayca çözümlenecek nitelikte bir işlem olmadığı açık olduğundan, dava konusu uyuşmazlığın adli yargının görevine giren bir işlem olduğu gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş; bu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 19.12.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre: Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı ilke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve işleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği

sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. idari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacıya verilen 660,00 TL'lik Nüfus Para Cezası iptali istemiyle açılmıştır.

Adli ve idari yargı dosyalarından, para cezasının hangi yasa maddesine istinaden tesis edildiği anlaşılamamakta ise de; 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 50.maddesinde Bildirim yükümlülüğü, 51. maddesinde Bildirim süresi ve güncelliği hususlarına yer verilmiş; "İdari Para Cezaları" başlıklı 68. maddesinde ise "1) Bu Kanuna göre;

a) Nüfus olaylarını bildirmekle görevli olup, bu görevlerini bu Kanunda belirtilen süreler içinde yerine getirmeyen kamu görevlilerine, fiil başka bir suç oluştursa bile, nüfus memurunun teklifi üzerine o yerin ilçe nüfus müdürünün kararı ile 25 YTL idarî para cezası verilir.

b) Nüfus olaylarını bildirme yükümlülüğü olup bu yükümlülüğünü bu Kanunda belirtilen süre içinde yerine getirmeyenlere, nüfus ve aile cüzdanlarını kaybedenlere ve nüfus cüzdanının geçerlilik süresinin son bulmasından itibaren altmış gün içinde bu cüzdanlarını değiştirmeyen kişilere veya bu durumdaki çocukların veli veya vasilerine, yurt içinde ilçe nüfus müdürlüklerince, yurtdışında ise dış temsilcilik veya dış temsilciliklerde görevli memurlarca 50 YTL idarî para cezası verilir.

c) Mülkî idare amirince bu Kanunun 50 nci maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen kişilere 250 YTL, gerçeğe aykırı beyanda bulunanlara 500 YTL idarî para cezası verilir.

(2) Yurt dışında verilen idarî para cezaları, işlem sırasında mahallî para karşılığı verildiği ülkede konsolosluk hasılatının tahsil edildiği para birimi üzerinden tahsil edilir.

(3) Bu Kanuna göre;

a) Her türlü doğal afet, gasp, hırsızlık, yangın ve terör nedeniyle nüfus ve aile cüzdanlarının kaybedilmesi, nüfus olaylarının bildirim yükümlülüğünün yerine getirilememesi hallerinde,

b) Yetkili kurumların kimsesiz çocuklarla ilgili nüfus cüzdanı talepleri ve doğum bildirimlerinde,

c) Bu Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen büyük ana, büyük baba veya kardeşlere ya da çocukları yanlarında bulunduranlar ile muhtarlara,

d) Bu Kanunun 31 inci maddesinde belirtilen Cumhuriyet savcılıklarına,

bu maddede belirtilen idarî para cezaları uygulanmaz." denilmiştir.

Olayda, para cezasının iptali istemiyle dava açılmış olup; 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; Kabahatler Kanunun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesi ile değiştirilen 3. maddesinde, "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, nüfus para cezasının iptali istemiyle dava açıldığı, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği ve dava konusu idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine

hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 4.Sulh Ceza Mahkemesi'nin 23.06.2010 gün ve D.İş No: 2010/808 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 19.12.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.